

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü

Sayı : B.07.0.GEP.0.05.610- 329
Konu : Yazılı Soru Önergesi

27.03.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanlığı)

İlgi: 08.03.2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-52858 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızda, Maliye Bakanımız Sayın Mehmet ŞİMŞEK'e Ordu milletvekili Sayın İdris YILDIZ tarafından 7/4639 esas numaralı yazılı soru önergesi tevcih edildiği belirtilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesine ilişkin açıklamalarımız aşağıdadır.

1. 7/4639 esas numaralı yazılı soru önergesindeki Avrupa Birliğinde Özel Tüketim Vergisine tabi olmayan ancak ülkemizde tabi olan kalemlere yönelik soruya ilişkin olarak;

Avrupa Birliği'nde ÖTV'ye tabi mallarla ilgili genel düzenlemelerin yer aldığı 2008/118/EC sayılı Direktifte belirtildiği üzere üye ülkeler,

-2003/96/EC sayılı Direktif kapsamındaki enerji ürünleri ve elektrik,
-92/83/EC ve 92/84/EC sayılı Direktifler kapsamındaki alkol ve alkollü içecekler,
-95/59/EC, 92/79/EEC ve 92/80/EEC sayılı Direktifler kapsamındaki işlenmiş tütün mamulleri için ÖTV uygulamak zorundadır.

Diğer taraftan, söz konusu Direktifin 1 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasında hüküm altına alındığı gibi, üye ülkeler alınacak verginin matrahının saptanması, vergiyi doğuran olay, istisnalar, vergi tarh ve tahsili gibi hususlarda ÖTV ile uyumlu bir vergi yapısına sahip olunması ve ayrıca bu vergilerin üye ülkeler arası ticarete yeni sınır formaliteleri getirmemesi şartıyla bu mallar dışındaki mallara da ÖTV uygulayabilirler.

Türkiye'de ÖTV'nin konusuna giren ekli (II) ve (IV) sayılı listedeki mallar için ÖTV uygulanması yukarıda belirtilen direktifin 1'inci maddesinin 3 numaralı fıkrasına uygundur. Bu nedenle de söz konusu mallar için ÖTV uygulanması AB mevzuatları ile tamamiyle uyumluluk göstermektedir.

2. 7/4639 esas numaralı yazılı soru önergesindeki asgari ücret ve emekli maaşlarında Avrupa Birliği ülkeler arasında kaçınıcı sırada olduğumuza yönelik soruya ilişkin olarak;

2002 yılsonundan 2011 Kasım ayına kadar ki dönemde enflasyondaki (TÜFE) kümülatif artış yüzde 126,9 olmuştur. Buna karşılık söz konusu dönemde aynı bazlı;

- ✓ En düşük memur maaşı 2002 Aralık ayında 392 TL iken, 2011 Kasım ayında 1.538 TL'ye çıktı, artış yüzde 292,3
- ✓ Net asgari ücret 2002 Aralık ayında 184 TL iken, 2011 Kasım ayında 659 TL'ye çıktı, artış yüzde 257,6
- ✓ En düşük SSK emekli aylığı 2002 Aralık ayında 257 TL iken, 2011 Kasım ayında 814 TL'ye çıktı, artış yüzde 216,5
- ✓ En düşük BAĞ-KUR esnaf emekli aylığı 2002 Aralık ayında 149 TL iken, 2011 Kasım ayında 660 TL'ye çıktı, artış yüzde 344
- ✓ En düşük BAĞ-KUR çiftçi emekli aylığı 2002 Aralık ayında 66 TL iken, 2011 Kasım ayında 492 TL'ye çıktı, artış yüzde 647
- ✓ En düşük memur emekli aylığı 2002 Aralık ayında 377 TL iken, 2011 Kasım ayında 976 TL'ye çıktı, artış yüzde 159,3
- ✓ 65 yaş aylığı 2002 Aralık ayında 24 TL iken, 2011 Kasım ayında 110 TL'ye çıktı, artış yüzde 347,8 olmuştur.

Bu maaş tutarları ve artış oranları, çalışan, emekli ve dar gelirli vatandaşlarımızın mali durumlarının 2002'ye göre ciddi bir şekilde iyileştiğini, gelirlerinde önemli oranda reel artışlar olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

2002 yılında brüt asgari ücret 175 Avro iken, 2011 yılında yaklaşık 356 Avroya yükselmiştir ki bu artış yaklaşık yüzde 100 oranına tekabül etmektedir. Aynı zamanda ülkemiz 2011 yılı baz alındığında brüt asgari ücret rakamları açısından Romanya, Slovakya, Letonya, Bulgaristan, Estonya, Litvanya, Çek Cumhuriyeti, Polonya ve Hırvatistan'dan yüksektir. Bunun yanında 2010 yılı rakamlarına bakıldığında zaman asgari ücretin kişi başına milli gelire oranında ülkemiz yüzde 53,4 oranıyla Fransa ve Malta'dan sonra üçüncü sırada yer almaktadır.

3. 7/4639 esas numaralı yazılı soru önergesindeki Avrupa Birliği ülkelerinde ve Türkiye'de dolaylı vergilerin toplam vergi gelirlerine oranına yönelik sorusuna ilişkin olarak;

Ülkemiz vergi yapısının (dolaylı – dolaysız vergi ayırımı) analizinin sağlıklı bir biçimde yapılabilmesi için Avrupa Birliği ve OECD ülkelerinde olduğu gibi, sosyal güvenlik primleri ve mahalli idare vergi gelirlerinin hesaplamalara dahil etmesi gerekmektedir. OECD sınıflandırmasına göre (sosyal güvenlik primleri ve mahalli idare vergi gelirleri dahil)

Ülkemizde 2010 yılında toplam vergi gelirleri içinde dolaysız vergilerin payı yüzde 52,1, dolaylı vergilerin payı ise yüzde 47,9 olarak gerçekleşmiştir.

4. 7/4639 esas numaralı yazılı soru önergesindeki akaryakıt ürünlerinin pahalılığına yönelik sorusuna ilişkin olarak;

Diğerk birçok ülkede ve özellikle Avrupa Birliğı lkelerinde olduğı gibi ülkemizde de akaryakıt ürünlerinden zel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değerk Vergisi (KDV) alınmaktadır.

Ocak 2005'den itibaren petrol fiyatları en yakın erişilebilir dünya serbest piyasası dikkate alınarak serbest piyasa koşullarına göre oluşmaktadır. Dolayısıyla rafineri fiyatlarının endekisle oluşturulması, dağıtıcı ve nakliye paylarının tavanı gibi fiyatların dolaylı veya dolaysız olarak kamuca belirlenmesine ilişkin uygulamalar sona erdirilmiştir.

Aynı şekilde petrol ve doğalgaz ürünlerinden alınan özel tüketim vergisi de enflasyon oranında aylık artış uygulaması yerine maktu belirlenmeye başlanmıştır.

2005 yılı başından Kasım 2007'e kadar akaryakıtta herhangi bir vergi artışı yapılmamıştır. En son TV artışı 31 Aralık 2009'da yapılmış olup o tarihten bu yana tek kuruluşluk dahi olsa vergi artışı yapılmamıştır.

Bu çerçevede, 100 liralık benzin fiyatının içerisinde KDV ve TV dahil toplam vergi yükü 2002 sonunda 70,2 lira iken, 2012 Mart ayı itibariyle 56,2 liraya düşmüştür. 100 liralık motorinde 2002 sonunda vergi yükü 59,2 lira iken 2012 Mart ayı itibariyle 47,3 liraya düşmüştür. Vergi yükünde meydana gelen bu düşüş sonucunda, 2002'de hem benzin hem de motorin üzerindeki vergi yükünde Türkiye birinci sıradayken, 12.03.2012 tarihli Avrupa Birliğı enerji bülteni ve 20.03.2012 tarihli akaryakıt fiyatlarına göre ülkemiz, vergi yükü sıralamasında benzinde ve motorinde yedinci sıraya gerilemiştir. Benzin zerindeki vergi yükü sıralamasında ilk üç lke İngiltere, İrlanda ve Hollanda olurken; motorinde ise ilk üç lke İngiltere, İtalya ve İsveç'tir.

2002-2012 döneminde Brent tipi ham petrol varil fiyatı TL bazında yaklaşık yüzde 382,2 oranında artarken ülkemizde pompa satış fiyatları ortalama sadece yüzde 159,2 ile yüzde 217,9 arasında artmıştır. Örneğinin brent tipi ham petrol varil fiyatları 2009'da ortalama 61,1 \$ iken 20 Mart 2012 itibariyle 125,7 \$ olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla 2009'dan bu yana tek kuruluşluk dahi olsa vergi artışı yapılmamasına rağmen, uluslararası Brent tipi ham petrol varil fiyatlarındaki artışlar ülkemizdeki akaryakıt fiyatlarına yansımıştır.

Uygulanan vergileme sistemindeki başarı, ülkemizi uluslararası piyasalardaki aşırı dalgalanmalardan korumuştur. Vergilerde, lkemizdeki ekonomik ve sosyal gelişmeler, verginin kendine özgü yapısı, isleyişı ve yansıma özelliğı ile mal ve hizmetin toplam talep ve arz yapısı ile gelir gruplarının harcamaları içindeki payı yanında mali disiplin ve bte hedefleri dikkate alınarak yapılan değerklendirmelere göre değerklik yapılabilmektedir.

5. 7/4639 esas numaralı yazılı soru önergesindeki buzdolabı, çamaşır makinesi gibi bazı ürünlerin ülkemizde lüks kabul edilip, ÖTV'ye tabi tutulduğu aynı uygulamanın Avrupa Birliğine üye ülkelerde de olup olmadığına yönelik sorusuna ilişkin olarak;

Avrupa Birliği'nde ÖTV'ye tabi mallarla ilgili genel düzenlemelerin yer aldığı 2008/118/EC sayılı Direktifte belirtildiği üzere üye ülkeler, enerji ürünleri, alkol ve alkollü içecekler ile işlenmiş tütün mamulleri için ÖTV uygulamak zorundadır. Diğer taraftan, söz konusu Direktifte belirtildiği üzere, üye ülkeler alınacak verginin matrahının saptanması, vergiyi doğuran olay, istisnalar, vergi tarh ve tahsili gibi hususlarda ÖTV ile uyumlu bir vergi yapısına sahip olunması ve ayrıca bu vergilerin üye ülkeler arası ticarete yeni sınır formaliteleri getirmemesi şartıyla bu mallar dışındaki mallara da ÖTV uygulayabilirler.

Türkiye'de ÖTV'nin konusuna giren ekli (II) ve (IV) sayılı listedeki mallar için ÖTV uygulanması yukarıda belirtilen direktifin 1'inci maddesinin 3 numaralı fıkrasına uygundur. Bu nedenle de söz konusu mallar için ÖTV uygulanması AB mevzuatları ile tamamiyle uyumluluk göstermektedir.

6. 7/4639 esas numaralı yazılı soru önergesindeki vergi üzerinden tekrardan vergi alınmasına ilişkin olarak;

Bilindiği üzere, Anayasamızın;

- 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında "Vergi, resim ve harçlar ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır" ve

- 87 nci maddesinde de "Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak..."

denmek suretiyle verginin ancak kanunla konulabileceği, bu bağlamda da vergilendirme yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kullanılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Nitekim, Kanun yapma dolayısıyla vergilendirme yetkisine sahip bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 25/10/1984 tarihinde kabul edilen 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 20 inci maddesinde; KDV matrahının, teslim ve hizmet işlemlerinin karşılığını teşkil eden bedel olduğu, bedel deyiminin de mal teslim alan veya kendisine hizmet yapılandan bu işlem karşılığı alınan veya borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen değerler toplamını ifade ettiğini hüküm altına almıştır.

Aynı Kanunun 24 üncü maddesinde ise KDV nin matrahına dahil unsurlar sayılmış ve (b) bendinde "... ile vergi, resim, harç, pay, fon karşılığı gibi unsurların KDV matrahına dahil olduğu hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, vergi teorisi de, bir verginin matrahına başka bir verginin dahil olmasını yasama meclislerinin takdiri bağlamında mükerrer vergilendirme olarak nitelendirmemektedir. Ayrıca, Vergi Usul Kanununun 117/3 üncü maddesinde verginin mükerrer olması, aynı vergi kanununun uygulanmasında belli bir vergilendirme dönemi için aynı matrah üzerinden bir defadan fazla vergi istenmesi veya alınması olarak tanımlanmıştır.

Bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, KDV ye tabi bir işlemin matrahına varsa o işleme ait özel tüketim vergisinin dahil edilmesinin kanuni bir zorunluluk sayılması gerekmektedir.

Söz konusu KDV matrahına dahil olan unsurlarla ilgili Avrupa Birliği müktesabatına baktığımız zaman ise, 2006/112/EC sayılı Katma Değer Vergisinde Ortak Hükümler başlıklı direktif karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu direktifin 78'inci maddesinde vergiye tabi tutara KDV dışındaki vergiler ile çeşitli resim ve harçların dahil edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Aynı zamanda söz konusu direktifin 84'üncü maddesinde, 78'inci maddeye atıfta bulunularak özellikle Özel Tüketim Vergisinin de vergiye tabi tutara dahil edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı